

περιφερειακό παρατηρητήριο
κοινωνικής ένταξης
περιφέρειας κρήτης

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

ΣΕ ΑΥΤΟ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

Οι δράσεις του Παρατηρητηρίου το τελευταίο διάστημα

Ημερίδα ΠΕ Ρεθύμνου: Παρουσίαση Αποτελεσμάτων & Καταγραφή τοπικών αναγκών

Ημερίδα ΠΕ Λασιθίου: Παρουσίαση Αποτελεσμάτων & Καταγραφή τοπικών αναγκών

Βράβευση του Παρατηρητηρίου

Πολιτισμική Διαμεσολάβηση (Includ EU/AMIF)

Επόμενα βήματα

Οι δράσεις του Παρατηρητηρίου το τελευταίο διάστημα

Κατά το τελευταίο διάστημα το Παρατηρητήριο ανέπτυξε σειρά εκδηλώσεων, συναντήσεων και συνεργασιών που συνδέονται με την εθνική και περιφερειακή στρατηγική για την κοινωνική ένταξη (ΕΣΚΕ & ΠΕΣΚΕ). Αφορούν ειδικότερα:

α. στην ενημέρωση φορέων κοινωνικής πολιτικής και ανάπτυξης σε ζητήματα φτώχειας, ανισοτήτων, υλικής και πολλαπλής αποστέρησης, αναγκών στην Κρήτη με έμφαση σε αγροτικές περιοχές, μέσω της διεξαγωγής Ημερίδων στις Περιφερειακές Ενότητες Π.Ε. Ρεθύμνου & Λασιθίου.

β. στην καταγραφή και τεκμηρίωση αναγκών με τη συμμετοχή τοπικών φορέων και τη διασύνδεσή τους με τον σχεδιασμό παρεμβάσεων και προγραμμάτων στη βάση και των στοιχείων της έρευνας

γ. στην ανάδειξη καινοτόμων πρακτικών που αναπτύσσονται σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διαπεριφερειακό επίπεδο.

Ημερίδα Π.Ε. Ρεθύμνου

Το Παρατηρητήριο παρουσίασε τα ερευνητικά του αποτελέσματα και κατέγραψε τοπικές ανάγκες σε Ημερίδα στην Περιφερειακή Ενότητα Ρεθύμνου.

Σύμφωνα με στοιχεία που παρουσίασε (1ος ερευνητικός άξονας), η κατάσταση φτώχειας στην Κρήτη εξακολουθεί να είναι δυσμενής, επηρεαζόμενη από τη συνολικότερη επιδείνωση του επιπέδου διαβίωσης στην Ελλάδα μετά το 2008. Αν και βρίσκεται σε καλύτερα επίπεδα φτώχειας από τον μέσο όρο της χώρας, εμφανίζει υψηλότερα ποσοστά σε υλική και κοινωνική αποστέρηση. Η καταναλωτική ικανότητα των νοικοκυριών στην Κρήτη μειώθηκε σημαντικά μεταξύ των ετών 2014 και 2020, περιοριζόμενη όλο και περισσότερο στην κάλυψη βασικών ειδών διατροφής, έναντι άλλων σημαντικών για την ευημερία αναγκών, όπως η υγεία. Μεγαλύτερο κίνδυνο φτώχειας στην Κρήτη αντιμετωπίζουν τα μονομελή νοικοκυριά, τα μονογονεϊκά και τα νοικοκυριά με τρία ή περισσότερα παιδιά, οι ηλικιωμένοι και τα παιδιά.

Αποτελέσματα έρευνας του 2^{ου} ερευνητικού άξονα, οδήγησαν στο συμπέρασμα ότι το πρόγραμμα του Ελαχίστου Εγγυημένου Εισοδήματος (ΕΕΕ) και οι συμπληρωματικές παροχές του, δεν φαίνεται να καλύπτουν πλήρως τις ανάγκες των ατόμων και των νοικοκυριών που διαβιούν σε συνθήκες ακραίας αποστέρησης.

Στο πλαίσιο αυτό, κρίνεται χρήσιμος ο επανασχεδιασμός του προγράμματος έχοντας ως στόχο την ενδυνάμωση, την πολιτισμική, κοινωνική και οικονομική ένταξη των ατόμων.

Αναφορικά με το προφίλ του πληθυσμού που βρίσκεται σε μεγαλύτερη ανάγκη (4ος ερευνητικός άξονας), προκύπτει ότι στην ΠΕ Ρεθύμνου οι γυναίκες είναι περισσότερες από τους άνδρες, είναι άτομα ηλικίας 22-55, και ηλικιωμένοι σε κάποιους Δήμους. Σχετικά με την επαγγελματική τους κατάσταση είναι κυρίως Φτωχοί Εργαζόμενοι ή Άνεργοι. Τέλος, το 20% εξ αυτών ανήκει στις ειδικές ομάδες του πληθυσμού (ΑΜΕΑ – Μονογονεϊκές οικογένειες).

Περισσότερες πληροφορίες:

Έρευνα 1^{ου} άξονα (Π.3):

<https://socialobservatory.crete.gov.gr/index.php?com=research&id=1>

Έρευνα 2^{ου} άξονα (Π.6-7B):

<https://socialobservatory.crete.gov.gr/index.php?com=research&id=2>

Έρευνα 4^{ου} άξονα (Ν. 4) κ.α.:

<https://socialobservatory.crete.gov.gr/index.php?com=files&item=3>

Ημερίδα Π.Ε. Λασιθίου

Αντίστοιχη Ημερίδα πραγματοποιήσε το Παρατηρητήριο στη Νεάπολη της Π.Ε. Λασιθίου, όπου σύμφωνα με τα αποτελέσματα των ερευνών στον 1^ο ερευνητικό άξονα, το ποσοστό υλικής και κοινωνικής αποστέρησης στην Ελλάδα είναι τριπλάσιο από το μέσο όρο των χωρών της ΕΕ-27. Στην Ελλάδα αντιστοιχεί στο 29,2%, στην Κρήτη στο 32,7 % & στο σύνολο της ΕΕ-27 στο 11,9%. Τα επιδόματα δεν παρουσιάζουν σημαντική επίδραση στη μείωση της φτώχειας, της ανισότητας και της αποστέρησης στην Ελλάδα και στην ειδικότερα στην Κρήτη, ενισχύοντας την αναγκαιότητα δωρεάν παροχής υπηρεσιών σε είδος (εκπαίδευση, παιδική φροντίδα, απασχόληση, φροντίδα ηλικιωμένων κ.α.) και κοινωνικής επένδυσης.

Επιτόπια έρευνα που διεξήχθη σε αγροτικούς θύλακες στο νοτιο-ανατολικό άξονα των ΠΕ Ηρακλείου και Λασιθίου (3^{ος} ερευνητικός άξονας), έδειξε χωρικούς διαχωρισμούς ανάμεσα σε απομονωμένους αγροτοκτηνοτροφικούς οικισμούς με γερασμένο πληθυσμό και δημογραφική συρρίκνωση, παράκτιους οικισμούς που βασίζονται στον εποχιακό τουρισμό και ανεπτυγμένες κωμοπόλεις ή μικρές πόλεις που λειτουργούν ως εμπορικά και κοινωνικά κέντρα των Δήμων. Οι αποστερημένες κοινότητες παρουσιάζουν εξάρτηση από τον πρωτογενή τομέα, περιορισμένη καινοτομία, γεωγραφική και κοινωνική απομόνωση, αυξημένο κόστος μεταφορικών και ανεπάρκειες κοινωνικού εξοπλισμού και υποδομών.

Παράλληλα, σημειώνονται υψηλά ποσοστά κατοίκων με χαμηλά εισοδήματα και εξάρτηση από επιδόματα, περιορισμένες ευκαιρίες νεανικής κοινωνικότητας και ποιοτικού ελεύθερου χρόνου, αδυναμία κάλυψης υπηρεσιών υγείας και κοινωνικής φροντίδας σε όλο τον πληθυσμό καθώς και έμφυλοι φραγμοί στην ένταξη των γυναικών στην τοπική οικονομία. Επισημαίνεται η σημασία της δικτύωσης του τοπικού με υπερτοπικές ευκαιρίες και ενός συμμετοχικού κοινωνικού σχεδιασμού που αξιοποιεί εναλλακτικές μεθόδους κοινοτικής ανάπτυξης και προγράμματα κοινωνικής γεωργίας, κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας, κοινωνικής κατοικίας και επανακατοίκησης στο πλαίσιο ολοκληρωμένων χωρικών παρεμβάσεων με όραμα τη χωρική δικαιοσύνη και την κοινωνική συνοχή.

Περισσότερες πληροφορίες:

Έρευνα 1^{ου} άξονα (Π.3):

<https://socialobservatory.crete.gov.gr/index.php?com=research&id=1>

Έρευνα 3^{ου} άξονα (Π.12-13);

<https://socialobservatory.crete.gov.gr/index.php?com=research&id=3>

Έρευνα 4^{ου} άξονα (Ν.4) κ.α.:

<https://socialobservatory.crete.gov.gr/index.php?com=files&item=4>

Βράβευση από το θεσμό *Bravo Sustainability Awards 2022*

Το Παρατηρητήριο βραβεύτηκε για τη Δράση του «Μηχανισμός χαρτογράφησης (mapping) κοινωνικών υπηρεσιών, αναγκών και θυλάκων τοπικής αποστέρησης για τη χάραξη πολιτικών κοινωνικής ένταξης στην Περιφέρεια Κρήτης», από τον θεσμό Bravo Sustainability Awards.

Η εκδήλωση για την απονομή του βραβείου έλαβε χώρα στο Μέγαρο της Παλαιάς Βουλής, στο πλαίσιο της Εβδομάδας Βιώσιμης Ανάπτυξης Bravo Sustainability Week 2022, που διοργανώνεται από το QualityNet Foundation.

Η δράση, η οποία υποστηρίζεται από το Εργαστήριο Κοινωνικής Ανάλυσης και Εφαρμοσμένης Κοινωνικής Έρευνας (ΕΚΑΕΚΕ) του Τμήματος Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης, έχει ως στόχο την αποτύπωση του βαθμού ανταπόκρισης των πολιτικών στις ανάγκες επιμέρους κοινωνικών ομάδων και περιοχών στην Περιφέρεια Κρήτης.

Αυτό επιτυγχάνεται μέσα από τη διαμόρφωση ενός σταθερού μηχανισμού για τον εντοπισμό θυλάκων τοπικής αποστέρησης και διάγνωσης αναγκών. Απώτερος σκοπός της πρωτοβουλίας, είναι η χάραξη πολιτικών κοινωνικής ένταξης που θα συνεισφέρουν στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των κατοίκων της Περιφέρειας Κρήτης, λαμβάνοντας ειδική μέριμνα για τις ευάλωτες ομάδες.

Ο μηχανισμός χρησιμοποιεί καινοτόμες τεχνολογίες όπως το γεωπληροφοριακό σύστημα της περιφέρειας Κρήτης – GIS Crete ώστε να είναι σε θέση να εντοπίζει χωρικά και ανά πληθυσμιακή ομάδα, την αποστέρηση και τις ανάγκες.

Στο πλαίσιο της δράσης, έχουν αποτυπωθεί σε διαδραστικούς χάρτες η φτώχεια και αποστέρηση, καθώς και το σύνολο των υπηρεσιών και δομών κοινωνικής πολιτικής στην Κρήτη. Επίσης αξιοποιούνται ένα σύνολο δεικτών για τα εισοδήματα, τη φτώχεια, την υλική αποστέρηση, την απασχόληση, τη γήρανση, η στέγαση, την εκπαίδευση, την ανεργία, κ.α.

Προάγοντας την κοινωνική καινοτομία, το Παρατηρητήριο συνεργάστηκε και συνεργάζεται με το σύνολο των φορέων κοινωνικής πολιτικής, σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Περισσότερες πληροφορίες:

<https://socialobservatory.crete.gov.gr/index.php?lang=gr&com=news&id=37>

“

Το Πρόγραμμα Includ-EU (AMIF)

Στο πλαίσιο του προγράμματος **Includ EU** του **Ευρωπαϊκού Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (AMIF)**, το οποίο συντονίζεται από τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (ΔΟΜ & ΔΟΜ Ελλάδα), το Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης και η 7η Υγειονομική Περιφέρεια, ανέλαβαν την υλοποίηση του έργου για την ενίσχυση της ένταξης των μεταναστών από χώρες εκτός ΕΕ στο Εθνικό Σύστημα Υγείας. Στο πλαίσιο αυτό οργανώθηκαν δύο σημεία πληροφόρησης (info-points) στα δύο νοσοκομεία του Ηρακλείου (ΠΑΓΝΗ και Βενιζέλειο) έχοντας ως στόχο την ενημέρωση και τη διαμεσολάβηση - διερμηνεία μεταξύ μεταναστών και υγειονομικού προσωπικού.

Η πιλοτική λειτουργία των σημείων ξεκίνησε τον Φεβρουάριο του 2022 και διήρκησε μέχρι τον Αύγουστο του ίδιου έτους. Στα σημεία αυτά οι μετανάστες μπορούσαν να ενημερωθούν για τη λειτουργία των νοσοκομείων, τις προσφερόμενες υπηρεσίες και γενικότερα για τις διαδικασίες που θα διευκόλυναν την πρόσβασή τους στην υγεία.

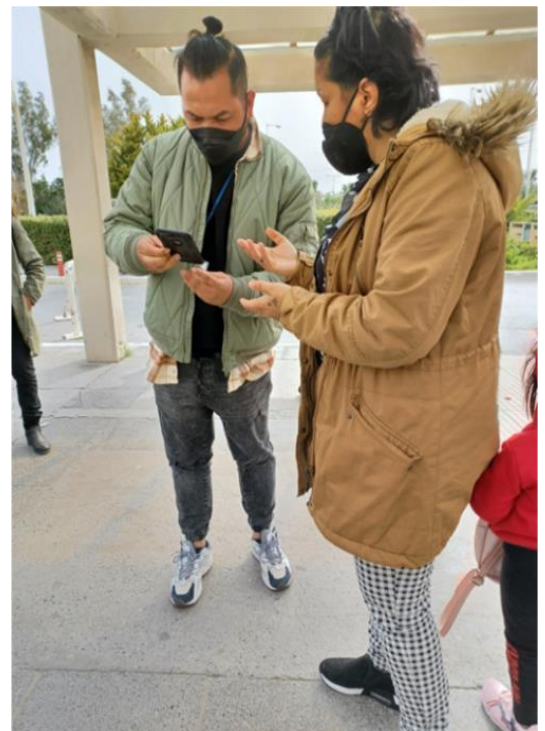
Μέσα από την υλοποίηση της δράσης συλλέχθηκαν δεδομένα σχετικά με το δημογραφικό και κοινωνικό προφίλ των μεταναστών καθώς και δεδομένα αξιολόγησης της πιλοτικής δράσης & εκτίμησης αναγκών. Από την ανάλυση των δεδομένων προκύπτει ότι:

Α. Αρκετοί μετανάστες από χώρες εκτός ΕΕ έκαναν χρήση της υπηρεσίας του πολιτισμικού διαμεσολαβητή εκ των οποίων οι μισοί περίπου κατάγονταν από το Αφγανιστάν ενώ ακολουθούν οι μετανάστες από την Συρία και το Πακιστάν.

Β. Στην πλειοψηφία τους πρόκειται για άτομα που εντάσσονται στην ηλικιακή ομάδα 31-40 ετών (61%) ενώ το ένα τρίτο είναι νέοι ηλικίας 18-30 ετών.

Γ. Σε σχέση με το φύλο των εξυπηρετούμενων το 56% αυτών ήταν άνδρες ενώ το 44% γυναίκες.

Έχοντας ως στόχο να προωθήσουν το καθολικό και θεμελιώδες δικαίωμα της πρόσβασης στην υγεία, οι εταίροι του προγράμματος δημιούργησαν ένα **σύντομο βίντεο** το οποίο παρουσιάζει την δράση, αναφέρει τις θετικές της συνέπειες στην παροχή υπηρεσιών υγείας προς τους μετανάστες ενώ ταυτόχρονα υποστηρίζει την ύπαρξη του θεσμού του πολιτισμικού διαμεσολαβητή. Για να παρακολουθήσετε το βίντεο κάντε κλικ **Εδώ**.

“

Τα επόμενα βήματα

Στο προσεχές διάστημα θα ολοκληρωθούν οι ενημερωτικές Ημερίδες και η καταγραφή τοπικών αναγκών που διεξάγει το Παρατηρητήριο σε όλες τις Π.Ε. της Κρήτης. Η επόμενη Ημερίδα θα πραγματοποιηθεί στην Π.Ε. Χανίων, στα τέλη Φεβρουαρίου 2023.

Παράλληλα γίνεται επεξεργασία διαμόρφωσης ειδικού εγχειριδίου που θα παρουσιάζει με ολοκληρωμένο τρόπο το οικονομικό-κοινωνικό προφίλ των περιοχών στην Κρήτη, τοπικά ανά Δήμο, σε επίπεδο Π.Ε. και Κρήτης. Σε αυτό θα ενσωματώνονται και στοιχεία που έχουν καταγραφεί τοπικά αναφορικά με τις ανάγκες των περιοχών με τη συμμετοχή των φορέων. Το εγχειρίδιο θα διαθέτει στους φορείς (Περιφέρεια, Δήμοι Κρήτης) ως εργαλείο χάραξης πολιτικής.

Ταυτόχρονα έχουν ξεκινήσει όλες οι απαραίτητες προπαρασκευαστικές εργασίες για την διοργάνωση διεθνούς συνεδρίου του Παρατηρητηρίου το οποίο προβλέπεται να πραγματοποιηθεί προς τα τέλη του πρώτου εξαμήνου του 2023, στο Ηράκλειο.

Αναμένεται επίσης η νέα έκδοση των Κειμένων πολιτικής η οποία έχει ως θέμα τις διαστάσεις της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού στην Κρήτη, ενώ ολοκληρώνεται η Χαρτογράφηση των Κοινωνικών Υπηρεσιών και Προγραμμάτων της Κρήτης και την αποτύπωση τους τόσο στο Γεωπληροφοριακό σύστημα (GIS Crete) όσο και στην Λίστα Κοινωνικών Υπηρεσιών Κρήτης, τα οποία είναι διαθέσιμα στο ευρύ κοινό μέσω της ιστοσελίδας του Παρατηρητηρίου:

<https://socialobservatory.crete.gov.gr>

Τέλος, το Παρατηρητήριο συνεχίζει τον κύκλο συνεργιών που έχει ήδη ξεκινήσει να διαμορφώνει με τους φορείς τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης της Κρήτης, αναφορικά με την τεκμηρίωση αναγκών σε περιοχές και ομάδες του πληθυσμού, στο πλαίσιο του σχεδιασμού και χρηματοδότησης δράσεων για την καταπολέμηση της φτώχειας και την κοινωνική ένταξη. Μεταξύ αυτών, σημειώνεται η σημαντική συνεργασία που αναπτύσσεται με την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Ε.Π. Κρήτης (ΠΕΠ Κρήτης).

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Αβέρωφ 1, 71201, Ηράκλειο
t: +30 2813 412 442, -443
e: socialobservatory@crete.gov.gr
w: socialobservatory.crete.gov.gr

COPYRIGHT © ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
REGION OF CRETE

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΚΡΗΤΗ 2014 - 2020

Investing in people
European Social Fund